

Reglur Árborgar um stuðning við börn og fjölskyldur þeirra

I kafli

Almennt um stuðning við börn og fjölskyldur þeirra

1. gr

Lagagrundvöllur

Í reglum þessum er kveðið á um útfærslu á þjónustu sem sveitarfélögum er skylt að veita, sbr. VII. og VIII. Kafla laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991, og 8. gr. sem og IV. kafla laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018 og barnaverndarlög nr. 80/2002.

Í reglum þessum er fjallað um stoð- og stuðningsþjónustu samkvæmt framangreindum lögum. Hugtakið stuðningur er í reglum þessum notaður yfir alla þá þjónustu sem fellur undir framangreind ákvæði

2. gr.

Markmið

Stuðningurinn er til handa foreldrum, forsjáraðilum og eftir atvikum vistunaraðilum við uppeldi barna eða til að styrkja þá í foreldrahlutverki sínu svo þeir geti búið börnum sínum örugg og þroskavænleg uppeldisskilyrði. Einnig er stuðningurinn til handa börnum og fjölskyldum þeirra sem þurfa aðstoð vegna fötlunar, skerðingar, langvinnra veikinda og/eða félagslegra aðstæðna. Markmiðið er að styrkja stuðningsnet fjölskyldunnar svo að hún sé betur í stakk búin til að takast á við uppeldishlutverkið.

Lögð skal áhersla á að styrkja fatlaða foreldra við að halda heimili og taka þátt í samfélaginu. Leggja ber áherslu á sérhæfða ráðgjöf og félagslegan stuðning til þess að hvetja til félagslegs samneytis.

Þegar börnum er veittur stuðningur skal hafa það að leiðarljósi sem er viðkomandi barni fyrir bestu og stuðlar að félagslegri aðlögun þess og þroska.

Stuðningur samkvæmt reglum þessum skal ætíð koma fram í stuðningsáætlun, áætlun máls eða einstaklingsbundinni þjónustuáætlun, eftir því sem við á hverju sinni og vera í eðlilegu samhengi við aðra aðstoð.

3. gr

Stuðningur

Stuðningur fyrir börn og fjölskyldur er til handa þeim sem þurfa aðstoð vegna félagslegra aðstæðna, skertrar getu, álags, veikinda eða fötlunar. Stuðningur samkvæmt reglum þessum er veittur bæði innan heimilis og utan.

Við veitingu stuðnings til fjölskyldna skal ætíð leita eftir sjónarmiði barns eða því sem aldur þess og þroski leyfir.

Um er að ræða eftirfarandi stuðning:

a) *Foreldrafræðsla og uppeldis- og fjölskylduráðgjöf*: Markmið með foreldrafræðslu, uppeldis- og fjölskylduráðgjöf er að aðstoða og leiðbeina foreldrum, forsjáraðilum eða vistunaraðilum við að tryggja þroskavænleg uppeldisskilyrði og viðunandi aðbúnað barna, sem og að vera ráðgefandi við fjölskyldur. Stuðningur er veittur innan sem utan heimilis, s.s. með aðstoð við heimilishald og ráðgjöf. Allur stuðningur miðar að því að mæta mismunandi þörfum foreldra og að því að valdefla þá í hlutverki sínu.

b) *Námskeið*: Markmið námskeiða er að efla félagsfærni, uppeldisfærni og líðan barna og fjölskyldna.

c) *Hópastarf 10-18 ára*: Markmið hópastarfs er að rjúfa félagslega einangrun og efla lífsleikni og samfélagsþátttöku. Lögð er áhersla á félagsfærni og athafnir sem krefjast samskipta auk þess að kenna barni að vera í hópi og efla sjálftraust þess og jákvæð samskipti. Hópastarf er liður í að efla einstaklinga til aukinnar sjálfshjálpar.

d) *Einstaklingsstuðningur*: Markmið með einstaklingsstarfi er að rjúfa félagslega einangrun, efla lífsleikni, samfélagsþátttöku og efla börn til að aukinnar sjálfshjálpar.

e) *Stuðningsfjölskylda fyrir 0 – 18 ára*: Markmið með stuðningsfjölskyldu er að styðja foreldra í foreldrahlutverki sínu, veita þeim hvíld og/eða styrkja stuðningsnet barns eftir því sem við á og auka möguleika barnsins á félagslegri þátttöku. Heimilt er að veita þeim sem orðnir eru 18 ára og búa í foreldrahúsum áframhaldandi stuðningsfjölskyldu á meðan beðið er eftir annars konar stuðningi. Heimilt er að veita að hámarki 15 sólarhringa á mánuði að undangengnu faglegu mati á aðstæðum barns og fjölskyldu. Heimilt er að veita að hámarki 7 sólarhringa á mánuði þegar mál er til vinnslu hjá barnaverndarþjónustu Árborgar.

Um stuðningsfjölskyldur fyrir fötluð börn gilda reglur Bergrisans, byggðasamlags um málefni fatlaðs fólks á Suðurlandi

f) *Skammtímadvöl fyrir fötluð börn eða börn með miklar þroska- og/eða geðraskanir á aldrinum 0-18 ára*: Markmið með skammtímadvöl er að gefa fötluðum börnum kost á að dvelja tímabundið utan heimilis síns þegar um er að ræða miklar stuðningsþarfir umfram jafnaldra og að styðja við fjölskyldu barnsins. Stuðningur í skammtímadvöl getur verið allt frá hluta úr degi og í allt að 15 sólarhringa í mánuði. Unnt er að veita stuðning inn á heimili barns í stað dvalar utan heimilis sé þess óskað og það talið samræmast faglegu mati og hagsmunum barnsins. Heimilt er að veita þeim sem orðnir eru 18 ára og búa í foreldrahúsum áframhaldandi skammtímadvöl á meðan beðið er eftir annars konar stuðningi. Dvöl barns í skammtímadvöl og hjá stuðningsfjölskyldu getur samanlagt verið að hámarki 15 sólarhringa á mánuði.

Um skammtímadvöl gilda reglur Bergrisans, byggðasamlags um málefni fatlaðs fólks á Suðurlandi.

g) *Heimili fyrir fötluð börn eða börn með miklar þroska- og/eða geðraskanir á aldrinum 0-18 ára*: Markmið slíkra heimila er að veita börnum sem þess þurfa umfangsmikinn stuðning og aðgæslu allan sólarhringinn. Þessi úrræði eru aðeins veitt að undangengnu mati sérfræðiteymis Velferðarráðuneytisins um að fullreynt hafi verið að styðja barn á heimili fjölskyldu eða í nærsamfélagi þess.

h) *Notendasamningar*: börn og fjölskyldur þeirra sem metnar hafa verið í þörf fyrir stuðnings- og/eða stoðþjónustu geta sótt um að gerður verði notendasamningur. Í notendasamningnum er fjallað um framkvæmd þjónustunnar.

4. gr

Skilyrði fyrir því að umsókn um stuðning við börn og fjölskyldur verði samþykkt

Umsækjandi skal uppfylla öll eftirtalin skilyrði til að fá stuðning samkvæmt reglum þessum.

a) Umsækjandi og barn/börn hans sem umsókn lýtur að, skulu eiga lögheimili í Árborg þegar sótt er um eða mál viðkomandi barns/barna sé til vinnslu hjá Barnavernd Árborgar.

b) Umsækjandi skal hafa forsjá barns/barna sem umsókn lýtur að og þá skal lögheimilisforeldri barns standa að umsókn eða samþykkja hana, ef að forsjáraðilar búa ekki saman.

c) Umsækjandi og barn/börn hans skulu vera metin í þörf fyrir stuðning samkvæmt matsviðmiðum á fylgiskjali 1 með reglum þessum.

II. kafli

Umsóknir og mat

5. gr.

Aðgengi að stuðningi

Óski foreldri barns eftir ráðgjöf og stuðningi skal panta viðtal við ráðgjafa hjá félagsþjónustu Árborgar.

Leiði viðtöl í ljós að þörf sé á stuðningi samkvæmt reglum þessum skal umsækjandi undirrita umsókn þar sem hann sækir um stuðning samkvæmt reglum þessum. Í kjölfar þess skal lagt mat á stuðningsþörf umsækjanda samkvæmt matsviðmiðum á fylgiskjali 1. Stuðningurinn skal nánar útfærður í samvinnu við ráðgjafa.

6. gr.

Mat á stuðningsþörf

Mat á stuðningsþörf er gert í samvinnu við umsækjanda og ráðgjafa og tekur mið af þörfum fjölskyldunnar. Mat á stuðningsþörf fer fram hjá félagsþjónustu Árborgar, á heimili umsækjanda eða á öðrum vettvangi umsækjanda. Niðurstaða mats skal koma fram á áætlun máls. Við mat á stuðningsþörf er horft til heildar aðstæðna fjölskyldunnar og skipulags daglegs lífs. Markmiðið er ætíð að styðja fjölskylduna að leita bestu mögulegu lausna hverju sinni.

Við mat á þörf og forgangs röðun skal líta til eftirfarandi atriða þegar metið er hversu brýn þörf er fyrir stuðningi:

- a. Færni/getu og styrkleika.
- b. Félagslegra aðstæðna og félagslegs tengslanets.
- c. Samfélagsþátttöku, valdeflingar og virkni.
- d. Hvaða afleiðingar töf á veitingu stuðnings hefur fyrir umsækjanda.
- e. Annar stuðningur sem er veittur.

Vísað er til matsviðmiða á fylgiskjali 1 með reglum þessum.

Sé niðurstaða mats sú að aðstæður barns og fjölskyldu séu með þeim hætti að ekki sé þörf á stuðningi samkvæmt matsviðmiðum á fylgiskjali 1 með reglum þessum, þer að synja umsókninni.

7. gr.

Stuðningsáætlun

Áður en stuðningur hefst skal liggja fyrir áætlun um meðferð máls hjá barnavernd Árborgar ef um barnaverndarmál er að ræða en annars skal gera stuðningsáætlun eða einstaklingsbundna þjónustuáætlun. Þar skal m.a. koma fram gildistími samþykktar, hvers konar stuðningur verði veittur, verkefni og vinnutilhögun. Stuðningurinn skal ætíð byggja á skýrum markmiðum og koma skal fram hvernig árangur verði metinn.

Í þeim tilvikum sem stuðningsþörf er viðvarandi skal 12 mánuðum áður en umsækjandi nær 18 ára aldri liggja fyrir áætlun um áframhaldandi stuðning.

8. gr.

Forgangsröðun umsókna

Fullnægi umsækjandi skilyrðum 4. gr. reglnanna skal umsókn metin á grundvelli þeirra matsviðmiða sem tilgreind eru í 6. gr. og á fylgiskjali 1 með reglum þessum. Að mati loknu raðast umsóknir í forgangsröð á grundvelli viðmiða sem tilgreind eru á fylgiskjali 2 með reglum þessum. Þegar umsókn um stuðning hefur verið samþykkt er gerð stuðningsáætlun eða einstaklingsbundin þjónustuáætlun og stuðningur getur hafist.

Ef fyrirséð er að stuðningurinn geti ekki hafist innan þriggja mánaða skal umsókn sett á biðlista. Umsækjandi er upplýstur um áætlaða lengd á biðtíma og hvaða stuðningur standi honum til boða á biðtímanum, sbr. ákvæði reglugerðar um biðlista, forgangsröðun og úrræði á biðtíma eftir þjónustu, nr. 1035/2018.

III. kafli

Framkvæmd

9. gr.

Tími og umfang stuðnings

Almennt er stuðningur veittur milli kl. 07:00 og 23:00 en þó skal ávallt taka mið af þörfum barns og fjölskyldu.

Stuðningur samkvæmt reglum þessum er veittur í samræmi við einstaklingsbundnar þarfir í samráði við ráðgjafa. Um umfang stuðningsþjónustu vísast til 5. mgr. 26. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991, þar sem fram kemur að aðstoð geti numið allt að 15 klukkustundum á viku hvað varðar veitingu stuðningsþjónustu. Um stoðþjónustu vísast til laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018.

10. gr.
Gildistími og endurmat

Þegar stuðningur hefst skal uppfæra stuðningsáætlun og samþykkja stuðning til ákveðins tíma, í fyrsta skipti til þriggja mánaða en að þeim tíma liðnum skal endurmeta fyrirkomulagið með tilliti til framlengingar. Eigi sjaldnar en á 12 mánaða fresti skal árangur metinn, gerðar viðeigandi breytingar eða stuðningi lokið.

Þegar breytingar verða á aðstæðum og högum fjölskyldu skal endurmeta stuðningsþörf. Í þeim tilvikum sem stuðningsþörf er viðvarandi skv. mati, þarf ekki að sækja um að nýju heldur skal endurnýja áætlun á tveggja ára fresti.

IV. kafli.

Málsmeðferð

Um málsmeðferð gilda ákvæði stjórnisýslulaga nr. 37/1993, ákvæði XVI. og XVII. kafla laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 og ákvæði VII. kafla laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018.

11. gr.
Könnun á aðstæðum

Kanna skal aðstæður umsækjanda svo fljótt sem unnt er eftir að umsókn berst. Félagsþjónusta Árborgar skal taka ákvörðun í máli án óhóflegra tafa og tryggja að mál sé nægjanlega upplýst áður en ákvörðun er tekin. Þegar fyrirjábanlegt er að afgreiðsla máls muni tefjast ber að skýra aðila máls frá því. Skal þá upplýsa um ástæður tafanna og hvenær ákvörðunar sé að vænta.

12. gr.
Samvinna við umsækjanda

Við meðferð umsóknar, öflun gagna og ákvarðanatöku skal leitast við að hafa samvinnu og samráð við umsækjanda eftir því sem unnt er, en að öðrum kosti við lögráðamann eða persónulegan talsmann hans eftir því sem við á. Leita skal eftir afstöðu barns eða eftir atvikum hafa samráð við það, eftir því sem aldur og þroski þess leyfir, um málefni þess áður en ákvörðun um veitingu stuðnings er tekin.

Sérstaklega skal gætt að frumkvæðisskyldu hvað varðar afgreiðslu umsókna um stuðningsþjónustu fyrir fatlað fólk, sbr. 32. gr. laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018.

13. gr.
Endurskoðun

Réttinn til stuðnings samkvæmt reglum þessum má endurskoða hvenær sem er. Meta skal hvort umsækjandi fullnægi skilyrðum reglna þessa og hvort breytingar sem orðið hafa á aðstæðum umsækjanda og/eða annarra heimilismanna hafi áhrif á rétt hans.

14. gr.

Rangar eða villandi upplýsingar

Ef sannreynt er við meðferð máls að upplýsingar sem umsækjandi hefur veitt eru rangar eða villandi, stöðvast afgreiðsla umsóknarinnar á meðan umsækjanda er gefið tækifæri til að leiðrétta eða bæta úr annmörkum.

Ef umsókn um stuðning samkvæmt reglum þessum er lögð fram á grundvelli rangra eða villandi upplýsinga af hálfu umsækjanda verður umsókn ógild eða getur leitt til afturköllunar ákvörðunar.

15. gr.

Varðveisla gagna, trúnaður og aðgangur að gögnum

Málgögn er varða persónulega hagi einstaklinga skulu varðveitt með tryggilegum hætti. Hafi starfsmenn kynnst einkahögum umsækjanda eða annarra í starfi sínu, sem leynt eigi að fara, samkvæmt lögum eða eðli máls er þeim óheimilt að fjalla um þau mál við óviðkomandi nema að fengnu samþykki viðkomandi eða vegna lagaskyldu.

Umsækjandi á rétt á að kynna sér upplýsingar úr skráðum gögnum sem varða mál hans að svo miklu leyti sem það stangast ekki á við trúnað gagnvart öðrum.

Vinnsla mála og varðveisla gagna byggist á lögum um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga nr. 90/2018.

16. gr.

Leiðbeiningar til umsækjanda

Við afgreiðslu umsóknar skal starfsmaður félagsþjónustu Árborgar bjóða umsækjanda ráðgjöf ef þörf er á og veita upplýsingar um réttindi sem hann kann að eiga annars staðar. Þá skal starfsmaður einnig upplýsa umsækjanda um þær skyldur sem kunna að hvíla á honum vegna framkvæmdar samkvæmt reglum þessum.

Sérstaklega skal gætt að frumkvæðisskyldu hvað varðar afgreiðslu umsókna um stuðningsþjónustu fyrir fatlað fólk sbr. 32. gr. laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018.

17. gr.

Heimildir til að ákvarðana samkvæmt reglum þessum

Starfsmenn félagsþjónustu Árborgar taka ákvarðanir samkvæmt reglum þessum í umboði félagsmálanefndar Árborgar.

18. gr.

Niðurstaða og rökstuðningur synjunar

Kynna skal niðurstöðu umsóknar með skriflegum hætti svo fljótt sem unnt er. Sé umsókn hafnað skal umsækjandi fá skriflegt svar þar sem vísað er með skýrum hætti til viðeigandi ákvæða reglna þessa og honum leiðbeint um heimild til að óska rökstuðnings fyrir synjun.

Upplýsa skal umsækjanda um rétt hans til að fara fram á að félagsmálanefnd Árborgar fjalli um umsóknina en slík beiðni skal berast félagsmálanefnd Árborgar innan fjögurra vikna frá því að umsækjanda barst vitneskja um ákvörðun.

Ákvörðun félagsmálanefndar Árborgar skal kynnt umsækjanda bréflega og um leið skal honum kynntur réttur hans til málskots til Úrskurðarnefndar velferðarmála.

19. gr.

Kæra til Úrskurðarnefndar velferðarmála

Umsækjandi getur kært ákvörðun félagsmálanefndar Árborgar til úrskurðarnefndar velferðarmála. Skal það gert innan þriggja mánaða frá því að umsækjanda var kunngerð ákvörðun félagsmálanefnd Árborgar.

20. gr.

Gildistaka

Reglur þessar kveða á um útfærslu á þjónustu sem sveitarfélögum er skylt að veita og eru settar með stoð í VII. og VIII. kafla laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991, 8. gr. sem og IV. kafla laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018 og barnaverndarlög nr. 80/2002.

Reglur þessar öðlast gildi við samþykkt þeirra á fundi bæjarstjórnar.

Bráðabirgðaákvæði I

Umsóknir sem samþykktar voru í gildistíð eldri reglna halda gildi sínu í allt að 12 mánuði eftir gildistöku reglna þessa. Á þeim tíma fer, eftir atvikum, fram endurskoðun á umsóknum eða þær falla úr gildi ef ekki er lengur þörf fyrir stuðninginn.

Fylgiskjal 1

Mat á stuðningsþörf samkvæmt reglum Árborgar um stuðning við börn og fjölskyldur þeirra.

Grundvallargildi við mat á stuðningsþörfum

- Matið tekur til heildaraðstæðna fjölskyldna
- Foreldrar þekkja börn sín best og vilja þeim það besta.
- Börn og fjölskyldur eru ólík og einstök.
- Börn dafna best í fjölskyldu og samfélagi þar sem stuðningur er góður
- Heildaraðstæður fjölskyldna hafa áhrif á líðan og hegðun barns.

Vinna skal í samstarfi við foreldra og börn við að greina þarfir og forgangsráða út frá þeirra eigin sjónarhorni.

Við mat á stuðningsþörf skal horft til eftirfarandi atriða og við lok mats skal tekin saman niðurstaða ráðgjafa/fagfundar/teymis:

1. Færni/geta og styrkleikar

- a. Færni og styrkleikar
- b. Samskipti og félagsleg virkni
- c. Áhugamál
- d. Umönnunar- og stuðningsþörf (ef við á)

2. Félagslegar aðstæður og tengslanet

- a. Fjölskylduaðstæður
- b. Nánasta tengslanet
- c. Ráðgjöf og stuðningur utan sveitarfélagsins Árborgar
- d. Líðan barns/barna

3. Samfélagsleg þátttaka, valdefling og virkni

- a. Samskipti og félagsleg virkni
- b. Virkni í skóla, frístund, frítíma og/eða vinnu

4. Önnur atriði (ef við á)

- a. Staðlað mat á umfangi stuðningsþarf (SIS-C mat)
- b. Umönnunarmat (TR flokkur)
- c. Umönnunarmat (TR prósent)
- d. Fötlunargreining og/eða aðrar greiningar sem taldar eru skipta máli við mat á stuðningsþörf
- e. Upplýsingar um fötlun/líkamlegt heilsufar
- f. Stuðningsþarfir
- g. Annað sem umsækjandi vill taka fram varðandi fötlun eða andlega og líkamlega heilsu
- h. Virk einstaklingsbundin þjónustuáætlun eða einstaklingsáætlun.
- i. Aðrar mikilvægar upplýsingar

Forgangsröðun samkvæmt reglum Árborgar um stuðning við börn og fjölskyldur þeirra

Við mat á forgangi er byggt á matsviðmiðum, á fylgiskjali 1, þar sem litið er til eftirfarandi atriða þegar metið er hversu brýn þörf er fyrir stuðning:

- Færni, getu og styrkleika
- Félagslegra aðstæðna og félagslegs tengslanets
- Samfélagsþátttöku, valdeflingar og virkni
- Hvaða afleiðingar töf á veitingu á stuðningi hafa fyrir umsækjanda
- Annars stuðnings sem viðkomandi fær

1. Neyðarástand.

Aðstæður barns og fjölskyldu eru með þeim hætti að veita þarf stuðning tafarlaust. Um er að ræða stuðning s.s. þegar barni er hætta búin, mál þess er til meðferðar hjá Barnaverndarþjónustu Árborgar, alvarleg áföll verða eða veikindi koma upp. Töf á veitingu stuðnings hefur alvarlegar afleiðingar í för með sér fyrir notendur.

2. Snemmtækur stuðningur.

Aðstæður barns og fjölskyldu eru með þeim hætti að grípa þarf inn í aðstæður fjölskyldu í forvarnarskygni, til þess að fyrirbyggja þróun til verri vegar og meiriháttar inngripi síðar meir. Töf á veitingu stuðnings hefur afleiðingar í för með sér fyrir notendur.

3. Stuðningur til staðar

Aðstæður barns og fjölskyldu eru með þeim hætti að viðeigandi stuðningur er til staðar og mikilvægt er að viðhalda honum. Áframhaldandi stuðningur er nauðsynlegur. Einnig getur verið um að ræða umsækjendur sem eru með langvarandi stuðningsþarfir.

4. Töf hefur óverulegar afleiðingar.

Aðstæður barns og fjölskyldu eru ekki með þeim hætti að veita þurfi stuðninginn strax, m.a. með hliðsjón af félagslegum aðstæðum og öðrum veittum stuðningi. Töf á veitingu stuðnings hefur óverulegar afleiðingar.